

Kvarteret Mårdens front mot Stortorget med S:t Nicolaikyrkan och rådhuset i sikte. Den fasta skvallerspegeln intill Johnssons järnhandel utgjorde säkert ett förträffligt instrument för de boende att hålla all trafik utmed fasaden, såväl de gående som de åkande, under ständig uppsikt. En fiffig tidig variant av grannsamverkan?

Kyrkotornet har ännu inte försetts med en trappstegsgavel, som var vanligt förekommande i den medeltida arkitekturen. Denna finess tillkom först i anslutning till den genomgripande om- och tillbyggnaden av kyrkan 1905–1906, varför fotot måste ha tagits något eller några år tidigare. Även rådhusets omgestaltning har inte heller fullbordats.

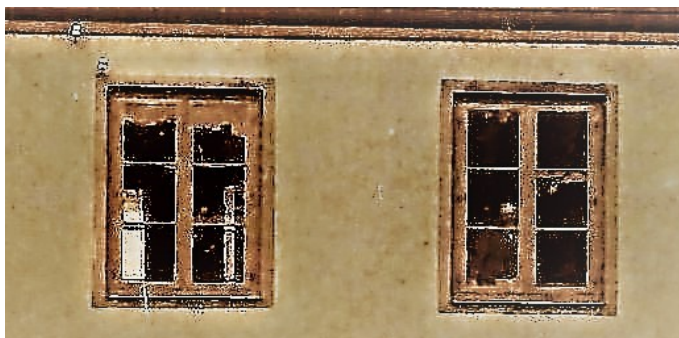
Nu har trappstegsgaveln på kyrkans torn kommit på plats, men rådhuset ser likadant ut som tidigare, bortsett från den randiga markisen i fönstret längst upp till höger.

Är det endast där, som lite solsken inte får komma in? Varför det? Nu bor ju ingen längre här utan lokalerna är endast i bruk för rådhusrättens och stadsstyrelsens behov.

Fullt med folk, hästar och vagnar, förmodligen för att det är stortorgdag. Hattar, mössor och schaletter sitter som vanligt där de skall vara, men vittnar nog ändå en del om den samtida allmänt förhärskande uppfattningen om kön, ålder och, inte minst, position i lokalsamhällets strama hierarki.

En dragkompetent ardennerhäst med en tom vagn samt två män i livligt samspråk utanför den fastighet i kvarteret Anden, som fotograf J.A. Nilson för några år sedan förvärvat. Längre bort utmed Västra Storgatan en övergiven dragkärra och några anonyma fotgängare utanför gymnastikhuset.

Annars ett öde torg, men hör ni, står det inte en herre och kikar ut genom ett fönster på rådhusets övre våning? Vem är det? Inte hör han hemma där. Den siste som disponerade övervåningen som egen, privat bostad för sig och sin familj var ju borgmästare Carl Wickenberg. Han avled emellertid redan 1878, så han kan det inte vara fråga om. Någon från en annan tid som kan tänkas gå igen? – Ja, i ett så gammalt hus kan man inte så noga veta.

Den randiga markisen kring fönstret längst bort till höger på rådhuset är fortfarande problematisk. Inte heller verkar det vara särskilt kyligt därutanför.

Fotograf Nilson eller någon i familjen har lämnat två fönsterhalvor vidöppna i sitt hus. Lite blåser det väl ändå, då vinden synbarligen fått fatt i en av gardinerna.

Kan man kanske däruppe rentav med vindens hjälp dessutom förnimma doften av då som nu exklusivt manliga utensilier som cigarrer, rakvatten, hårpomada eller vaxade mustascher från den undre världen?

I rådhusets entréplan hittar vi alltsedan 1870-talet stadens polisstation och polisiära resurser. Så kommer det i nästan ett hundra år att förbli, tills man 1970 flyttar över sin verksamhet till f.d. borgmästare Humblas hus vid Bredgatan.

Den randiga markisen kring fönstret är puts väck och utrymmet därbakom har sålunda äntligen fått sin berättigade plats i solen. Rådhuset har nu även begåvats med sin förnämliga lanternin, sitt "klocktorn", samt sin nykomponerade fasad med stadens unika medeltida vapen jämte en halvcirkelformad frontespis krönt med en urna och en balansvåg, symbolen för lag och rätt.

Då hade dessbättre ännu inte något kvicktänkt ljushuvud kommit på den besynnerliga tanken att staden med undantag för "ceremoniella, högtidliga och exklusiva tillfällen" i stället skulle använda sig av ett plottrigt figurmärke, som påstås "förmedla mångfald på ett glatt, modernt och positivt sätt" samt därutöver också genom kärnvärden som "närhet, engagemang och värme" sägs "symbolisera den öppenhet vi strävar efter att ha med våra medborgare".

Rådhuset ritades 1803 av den framstående arkitekten Fredrik Blom, en av den svenska empirestilens främsta företrädare och därutöver känd för sin idé om prefabrikation av flyttbara trähus. Byggnaden blev dock helt färdig först på 1830-talet. Den nutida gestaltningen tillkom efter ombyggnad 1913 efter Alfred Hellerströms ritningar (också arkitekten bakom Stadshotellet och Sparbankshuset).

På fotot är det definitivt torgdag och både säljare och kunder strömmar till från alla håll. Rådhusklockan visar ju redan 08.20. Dragkärror och vid detta tillfälle också cyklar kan vi se, men inga hästar och vagnar. Jodå, det går ju alldeles utmärkt att parkera sitt ekipage lika bra även på något annat närliggande ställe.

Från Stortorget's nutida sydvästra fasad i kvarteret Mården.

I husfasadens välputsade fönsterrutor speglas torgets under dagtid mest dominanta ingrediens - bilarna!

Samtliga markerade parkeringsrektanglar och troligtvis ytterligare några närliggande, fria biytor torde vara upptagna. När når vi här vägs ände?

Huvudentrén till den annars så väl omhändertagna köpmannagården har uppenbarligen sett bättre dagar. En tämligen skröplig trappa med för både husägare och förbipasserande onödigt och illvilligt klotter som grädde på moset. Gynnar verkligen den skyldige kluddaren sin sak på detta sätt?

Den italienska trattorians sommarpaviljong synes vara i väsentligt bättre form ehuru nu i vederbörlig ordning mogen att gå i vinteride för att med nya krafter och läckerheter återvända när skogen börjar bli grön.

Till nästa bilduppslag